

Politik for ansvarlig investering og aktivt ejerskab

Pædagogernes Pension har som arbejdsmarkedspensionsselskab et ansvar for at varetage medlemmernes pensionsopsparing med det mål at skabe det bedst mulige investeringsafkast under hensyntagen til investeringernes økonomiske, sociale og miljømæssige bæredygtighed.

Sociale, ledelsesmæssige og miljømæssige (ESG) forhold kan indebære risici og have betydning for en investerings langsigtede bæredygtighed, og det er derfor vigtigt at indarbejde disse forhold i investeringsprocessen med tanke på at vurdere investerbarhed og anvende de muligheder, der er for at påvirke investeringens udformning og udvikling over tid.

Internationale grundlag

Pædagogernes Pension anvender internationalt og bredt anerkendte grundlag, som Danmark har tilsluttet sig. Investeringerne skal overholde de investeringsrestriktioner, som er besluttet i FN og EU og er del af dansk lovgivning.

Afsættet i internationalt anerkendte og konventionsbaserede grundlag for vurdering af investeringerne er vigtigt i forhold til at fremme en fælles målestok i lyset af forskelle i økonomisk udviklingsniveau, kulturforskelle og religionsforskelle.

Vi støtter FN's ambition om at bidrage til økonomisk og social udvikling i de lande, hvor pensionsselskabet har investeringer. Det indebærer, at vurderingen af investerbarhed vil tage højde for, om investeringen udover at være finansielt bæredygtig ikke er i modstrid med tilvejebringelse af bredere samfundsøkonomiske forbedringer samt forbedring af befolkningens almene forhold. Hertil hører, at vi svarer skat lokalt efter gældende regler og ikke medvirker til aggressiv skatteplanlægning og skattepekulation (jf. Pædagogernes Pensions skattepolitik).

Investering i specifikke investeringsenheder (fx virksomheder, investeringsforeninger, fonde) tager udgangspunkt i de ti principper, som udgør FN's Global Compact (se appendiks), vedrørende respekt for menneskerettigheder, overholdelse af arbejdstagerrettigheder, beskyttelse af miljøet og anti-korruption.

De investeringsetiske grundlag - med basis i FN's Global Compact - indgår i vurderingen af nye forvaltere og i due diligence på nye investeringer. Vi holder os for øje, at ESG-forhold indgår i forvalteres egne grundlag. Pædagogernes Pension bestræber sig på at gøre investeringerne bæredygtige i såvel finansiell som ESG-mæssig henseende.

Global Compact udgør samtidig målestokken for, om en virksomhed er i god gænge, socialt, ledelsesmæssigt og miljømæssigt, og de ti principper indgår i den aktive ejerskabsproces, hvor vi bl.a. søger at påvirke virksomheders ESG-kapacitet og -styring.

Investeringsrisici

Som investor, der er eksponeret mod store dele af verden på tværs af sektorer og brancher er Pædagogernes Pension opmærksom på forhold, der udgør risici for investeringerne. Det være sig forhold på områder, som bæredygtighedsledelse & -rapportering, klimaforandring, økosystemledelse, forretningsetik, god selskabsledelse, arbejdsstandarder, menneskerettigheder, miljøledelse og sundhed.

Global opvarmning og klimaforandring udgør en systemisk risiko, da klimatilpasning og forebyggelse af global opvarmning virker ind på alle ovenstående områder. Klimaforandring ændrer på vilkårene for investering i form af tilpasning til en verden, der vil være mindre afhængig af fossile brændsler og som søger at udvikle og anvende mere bæredygtige og mere effektive energikilder og teknologier på tværs af forskellige sektorer: Energi, landbrug, skovdrift, industri, transport og byggeri.

Pædagogernes Pension tilstræber at have en bred og diversificeret investeringsportefølje, som afspejler den verden vi er en del af. Vi er opmærksomme på lovgivning og regulering, ønsker og forventninger fra vores medlemmer samt teknologi- og markedsudviklingen, der udgør de samlede rammebetingelser for investeringerne.

Vi vil på områder, hvor det er formålstjenstligt samarbejde med andre investorer og med relevante myndigheder for at påvirke rammebetingelserne til gunst for vores investeringer og vores medlemmers pensionsopsparing. Pædagogernes Pension efterlyser klare politiske rammer for overgangen til en mere klimavenlig energiforsyning for at fremme investering i energieffektivisering og i vedvarende energi.

Aktivt ejerskab

Pædagogernes Pension anvender overordnet set et princip om aktivt ejerskab i forhold til alle typer af investeringer. Aktivt ejerskab indebærer, at målsætningen er at agere som kritisk og konstruktiv investor og at påvirke investeringers udformning og udvikling samt gøre vores indflydelse gældende inden for de rammer, som er udstukket af bestyrelsen.

Eksklusion af virksomheder kan ske efter vurdering og beslutning i bestyrelsen. Disse selskaber indgår i eksklusionslisten, som meddeles til forvaltere. Selskaber, som er ekskluderet, gøres til genstand for jævnlig revision for at vurdere, om årsagerne til eksklusion stadig er gældende.

Pædagogernes Pension investerer således ikke vidende i virksomheder, som udvikler, producerer, vedligeholder eller sælger klyngeammunition, landminer, samt biologiske og kemiske våben. Selskaber som vedvarende ikke reagerer på dokumenterbare brud på FN's Global Compact og som ikke flytter sig tilstrækkeligt i forhold til vores forventninger, vil blive indstillet til bestyrelsen til eksklusion.

Aktier og virksomhedsobligationer

I beholdningen af børsnoterede aktier og virksomhedsobligationer udøver Pædagogernes Pension sine rettigheder ved at stemme på alle børsnoterede virksomheders generalforsamlinger samt ved at indgå i dialog med virksomheder i aktie- og virksomhedsobligationsporteføljen om eventuelle brud på lovgivning og konventioner samt om væsentlige ESG-udfordringer.

Pædagogernes Pension forholder sig til anbefalingerne om aktivt ejerskab i danske børsnoterede selskaber fra Komitéen for God Selskabsledelse, men der gøres ikke forskel på indsats og virkemidler baseret på, hvor virksomheden hører hjemme.

Vi søger at gå sammen med andre forsikrings- og pensionselskaber for at få tilstrækkelig kapital bag det globale dialog og påvirkningsarbejde, og dialogen formidles via en ekstern samarbejdspartner. Vi er med til at udforme rammerne for dialogen med selskaberne, og vi anvender ekstern rådgivning og assistance i gennemførelsen af dialog- og stemmeafgivning.

Statsobligationer

Investering i statsobligationer kan give anledning til usikkerhed om et lands investerbarhed ud fra en samlet vurdering af landets økonomiske, sociale og politiske forhold.

Pædagogernes Pension vil i forhold til investering i statsobligationer iagttage følgende:

Vi investerer ikke i lande, som er omfattet af FN- og EU-sanktioner, der forbyder finansielle transaktioner med lande, herunder køb og salg af statsobligationer. I forhold til forvaltere hjemmehørende i jurisdiktioner uden for EU gælder i tillæg de sanktionsbestemmelser, som forvalteren er underlagt i sit hjemland.

Vi udviser i samarbejde med vores forvaltere agtpågivenhed og tager bestik af de sociale, politiske og økonomiske forhold i lande, hvor regeringsstyret anklages for alvorlige og systematiske overtrædelser af mennesker- og frihedsrettigheder samt af internationale standarder for korruption.

Forvaltere forventes at holde sig orienteret om internationale sanktioner rettet imod bestemte lande og forventes at vurdere sociale, etiske og miljømæssige forholds betydning for den samlede beslutning om et lands investerbarhed. Forvaltere opfordres til at gennemføre en løbende overvågning af dokumenterede overtrædelser af bredt anerkendte internationale konventioner og normer vedr. miljø, korruption, arbejdstagerrettigheder og menneskerettigheder, og denne overvågning bør indgå i forvalteres økonomiske og etiske risiko- og bæredygtighedsvurdering.

Forvaltere tilskyndes til at dele oplysninger med Pædagogernes Pension om sociale, etiske og miljømæssige problemer og seriøse, dokumenterede brud på internationale normer og om fremskridt i reformtiltag.

Rapportering

Pædagogernes Pension rapporterer én gang om året om arbejdet med samfundsansvar herunder om fremskridt i sit arbejde med gennemførelse af principperne i FN's Global Compact som led i den lovplichtige redegørelse for samfundsansvar. Rapporteringen dækker tillige væsentlige udfordringer, som pensionselskabet har håndteret i sit arbejde med ESG og social ansvarlighed.

Vedtaget af bestyrelsen den 14. december 2017

Appendiks: FN's Global Compact

De ti principper

Menneskerettigheder

- Virksomheden bør støtte og respektere beskyttelsen af internationalt erklærede menneskerettigheder
- Virksomheden bør sikre, at den ikke medvirker til krænkelser af menneskerettighederne

Arbejdstagerrettigheder

- Virksomheden bør opretholde foreningsfriheden og effektivt anerkende retten til kollektiv forhandling
- Virksomheden bør støtte udryddelsen af alle former for tvangsarbejde
- Virksomheden bør støtte effektiv afskaffelse af børnearbejde
- Virksomheden bør afskaffe diskrimination i relation til arbejds- og ansættelsesforhold

Miljø

- Virksomheden bør støtte en forsigtighedstilgang til miljømæssige udfordringer
- Virksomheden bør tage initiativ til at fremme større miljømæssig ansvarlighed
- Virksomheden bør opfordre til udvikling og spredning af miljøvenlige teknologier

Anti-korruption

- Virksomheden bør modarbejde alle former for korruption, herunder afpresning og bestikkelse